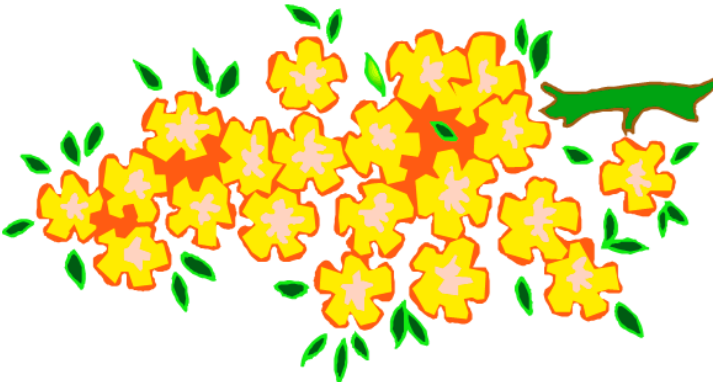

י' בְּטִבֵּת
הוּא יוֹם הַלְדָּתוֹ
שָׁל הַמְּשׁוֹרֵר
חַיִּים נִחְמָן
בְּיֵאֱלִיקוּ.

חיים נחמן ביאליק, 1873 – 1934

גדול המשוררים העבריים בעת החדשה, ומגדולי הספרות העברית בכל הדורות.

נולד בראדי, כפר קטן ליד ז'יטומיר שברוסיה.

בן למשפחה ענייה.

ביאליק קיבל חינוך תורני כמקובל בימים ההם.

מגיל רך למד תלמוד וספרות רבנית.

שנה אחת לאחר שעברה המשפחה לעיר, מת אביו של ביאליק. חיים

נחמן עבר לבית סבו, תלמיד חכם וחסיד אדוק.

הוא התעניין בספרי פילוסופיה על היהודים בימי הביניים, ובסתר

קרא את יצירות הספרות העברית החדשה.

את שירו הראשון "אל הציפור" פרסם בגיל 18.

בשנת 1897 עבר לסוסנוביץ, והיה מורה לעברית. שם הכין לדפוס

את ספר שיריו הראשון.

בשנת 1921 קיבל ביאליק רשות לצאת מברית המועצות.

בשנת 1924 עלה לארץ ישראל להשתקע בתל - אביב.

ביאליק הפך למשורר עולמי, שיריו תורגמו לשפות רבות. כתב לילדים

ולמבוגרים.

המפורסמים בשיריו:

"אל הציפור" - השיר הראשון, "המתמיד" - על בית המדרש ומקומו

בחיי הנוער היהודי, "הבריכה" - שיר טבע סמלי.

שירי ילדים:

"התרנגולים והשועל", "שבת המלכה", "בגינת הירק", "צפור בגן",
"לכבוד החנוכה", "צפורים ודובדבן", "שתי בנות", "מעבר לים", ועוד.

ביאליק כתב גם סיפורים: "משפט הביצה", "מי ענד לדוכיפת ציצת
נוצות", ועוד רבים אחרים.

בספר האגדות שלו "ויהי היום", כינס חיים נחמן ביאליק את האגדות
שכתב בסגנון מזהיר, ובנוסח עתיר דמיון ורב - חן.

ביאליק היה מן הראשונים שכתבו שירי ילדים בעברית, שירים לילדים
בגיל הגן ובית - הספר.

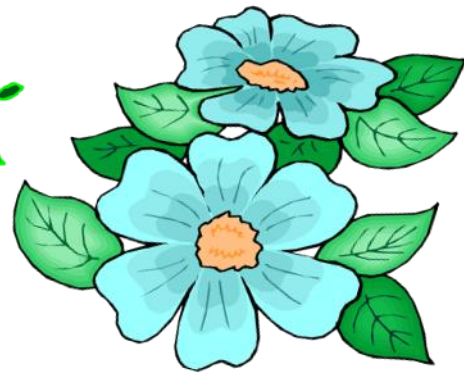
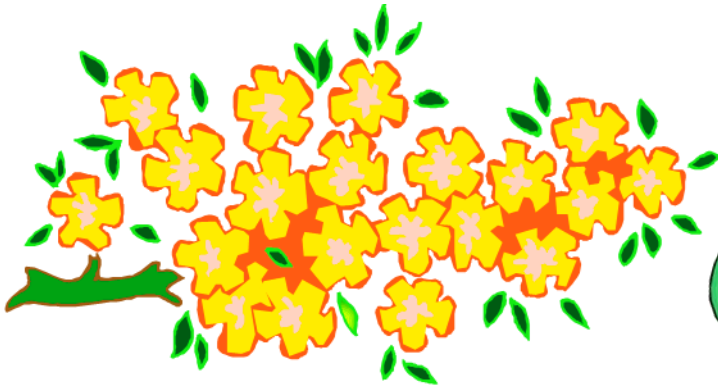
הוא חידש הרבה מלים עבריות וגם תירגם ספרים.

מתוך אתר "עופרים"

לקטה, ערכה ועיצבה: כרמית אלון ©

אימון אישי-הוראה מתקנת-הדרכת הורים-ייעוץ חינוכי
אימבר 10, כפר סבא • טלפון: 077-4300230
aloncarmit@gmail.com • www.carmitalon.co.il

עֲצִיץ פְּרָחִים

מִן הַסֵּלֶוֶן

פֶּרַח עֲצִיץ

כָּל - הַיּוֹם

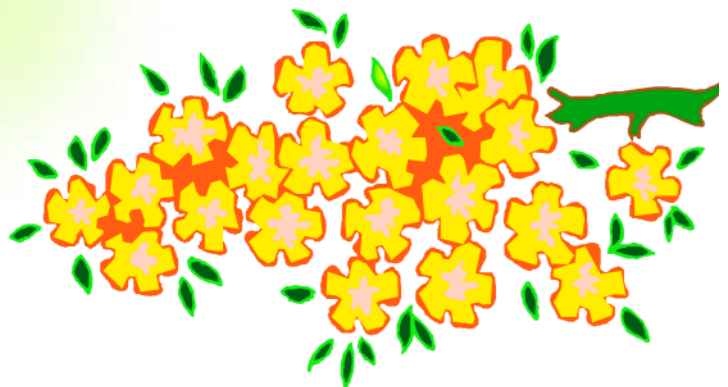
הַגְּנָה יְצִיץ.

כָּל חֵבְרִיו -

שֵׁם בְּגֵן.

הוּא לְבִדּוֹ

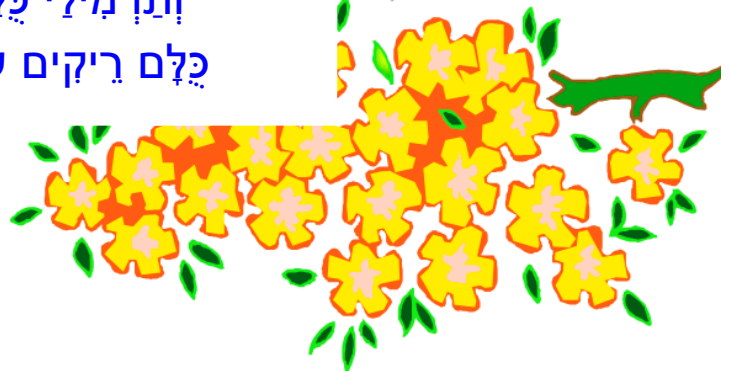
עוֹמֵד כְּאֵן.

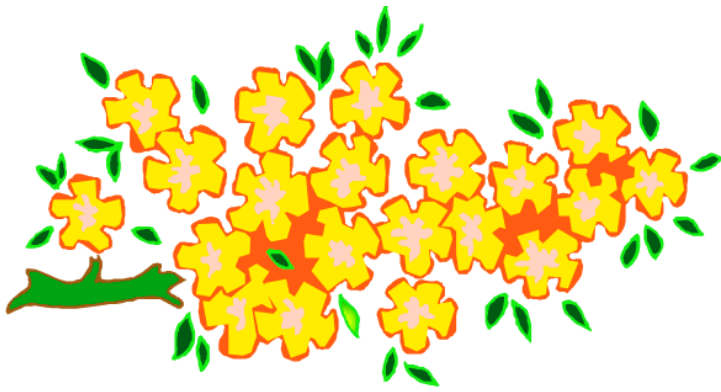

בְּעֲרוּגַת הַגֶּנֶז

בְּעֲרוּגַת הַגֶּנֶז
מִסְבִּיב לְחֵבִית,
עֲמָדוֹ לְרִקָּד
פָּרוּב עִם פְּרוּבִית.
זֹאת הַסֶּלֶק רָאָה,
וְהֵנָּה גַם הוּא בָּא,
אֶתוֹ עֲגָבְנִית,
וְהַשְּׂמֹחָה רְבָה.
לֵה לֵה לֵה,
לֵה לֵה לֵה,
לֵה לֵה לֵה לֵה,
אֶתוֹ עֲגָבְנִית וְהַשְּׂמֹחָה רְבָה.
רַק הַפּוֹל הַמְסֻכָּן,
עֲמַד לוֹ בְּצַד.
הוּא נִשְׁעַן עַל מְקָלוֹ,
לֹא נָע וְלֹא נָד.
אֵיךְ אוֹכֵל לְשִׂמְחָה?
אֵיךְ אוֹכֵל לְרִקָּד?
וְתַרְמִילֵי כָלֵם,
כָּלֵם רִיקִים עוֹד?

הַפָּרַח לַפָּרְפֵר

פָּרְפֵר, פָּרְפֵר,

פָּרַח חַי,

רָד - נָא מְהֵר,

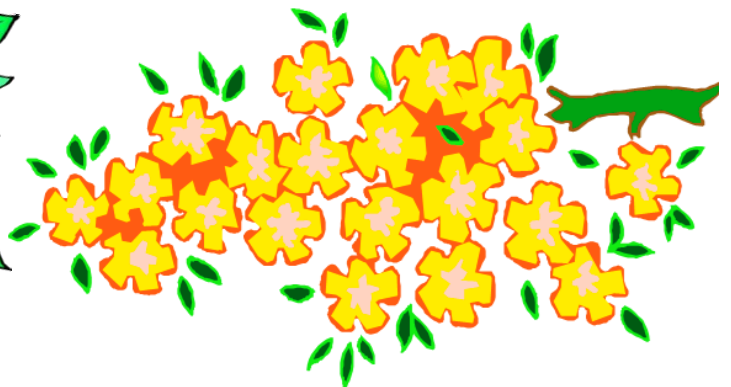
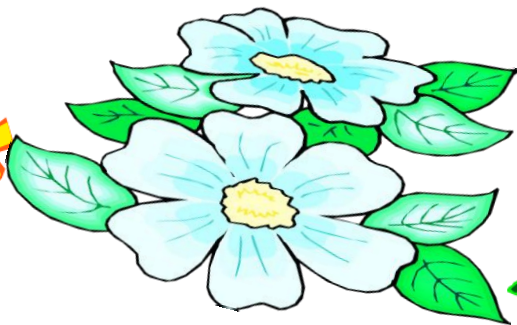
שָׁב עָלַי.

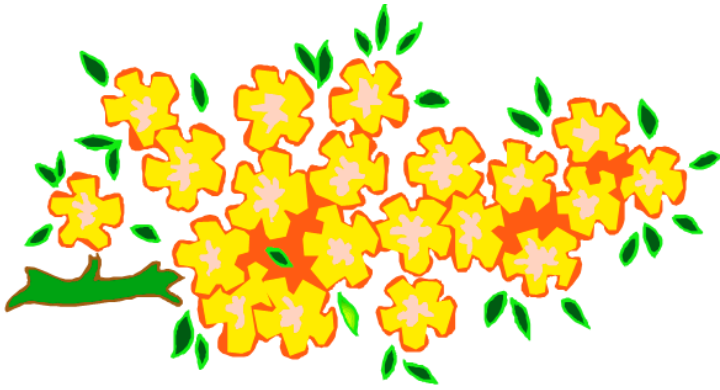
רָד - נָא מְהֵר,

מְצָה וּמְצָה

וּמְכוּסֵי

טַל שְׁתֵּה.

צפֹּר בִּגְּן, ח. נ. ביאליק

צִיץ, צֹיץ – מִי צֹיץ?

קול צפֹּר הוא על העֵץ.

"צפֹּר - חן מאין ולָאן?"

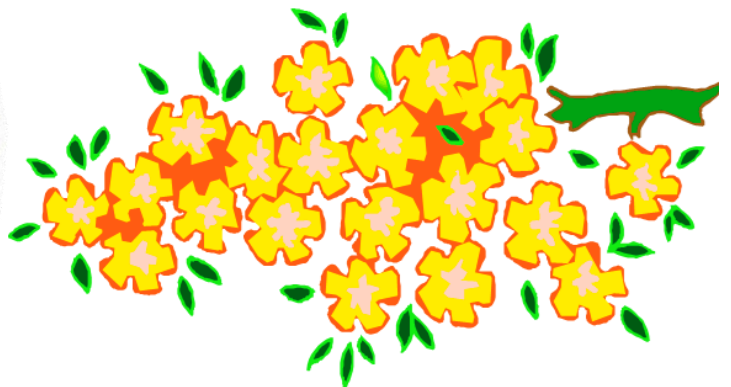
"מן הקֶן אֶל תוֹךְ הַגֶּן.

לילדי אֶלְקָטָה מֵן,

גִּרְגֵר שֵׁם וְגִרְגֵר כָּאן.

צִיץ, צֹיץ, אין לי פְּנָאי.

שְׁלוֹם, יֶלֶד, כֹּה לְחִי!"

קן לצפור

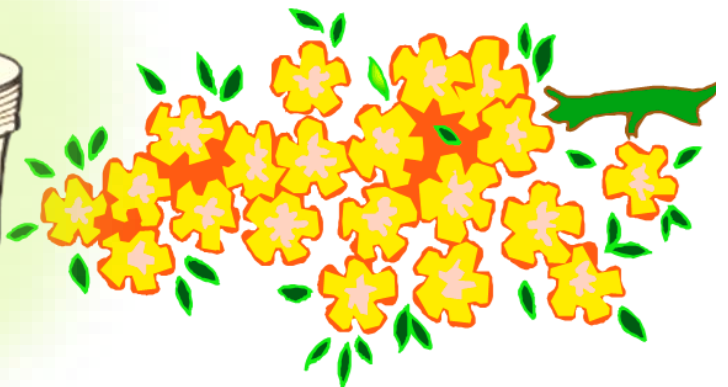
קן לצפור בין העצים,
ובקן לה שלש ביצים.

ובכל ביצה,

הס, פן תעיר!

ישן לו אפרוח,

אפרוח זעיר.

מְקֵהֶלֶת נוֹגְנִים

יוֹסִי בְּכִינּוֹר

פְּסִי בִּתּוֹף,

מִשָּׁה בְּחִצּוֹצְרָה –

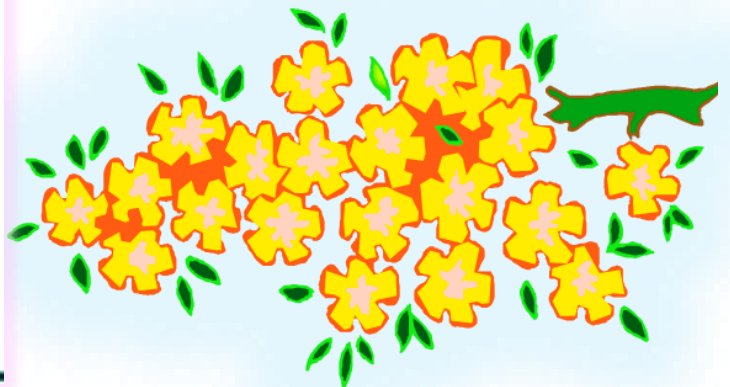
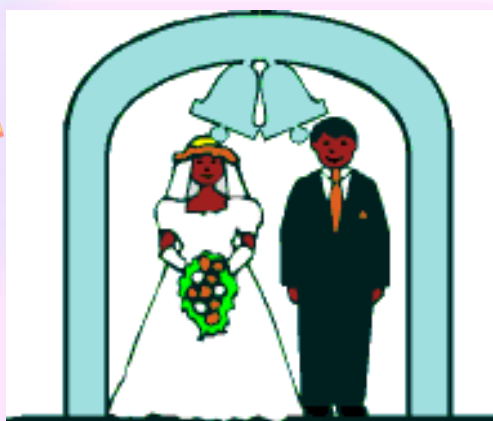
וְהֶמָּה הַרְחוֹב.

וּבָאוּ לְחֵתֶנֶה

נָשִׁים וְטָף,

יָצְאוּ בְּמַחֲזוֹלוֹת

וַיִּמְחֲאוּ כָף.

מי יצילני מרעב?

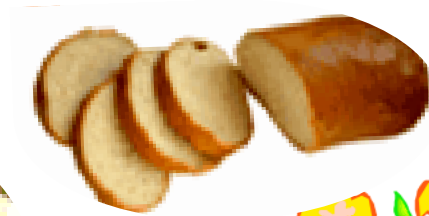
מי יצילני מרעב?

מי יאכלנו לחם רב?

ומי ישקנו כוס חלב?

למי תודה, למי ברכה?

לעבודה ולמלאכה!

שְׁתֵּי בָנוֹת

בָּנוֹת שְׁתֵּים, בְּבֵתִים,

צְלִי וְגִילִי עִמִּי פֹה.

מִי מִשְׁתִּיחֵן יָפֹה יוֹתֵר,

אָמְרוּ דוֹדִים: זֹ אוֹ זוּ?

אֵינְכֶם יוֹדְעִים, חָה - חָה, דוֹדִים,

אֵינְכֶם יוֹדְעִים, לֹא וְלֹא!

שְׁתִּיחֵן, שְׁתִּיחֵן יָפוֹת יוֹתֵר

צְלִי וְגִילִי - זֹ אוֹ זוּ.

וְאֵת מִי אֶהְבְּתִי יוֹתֵר -

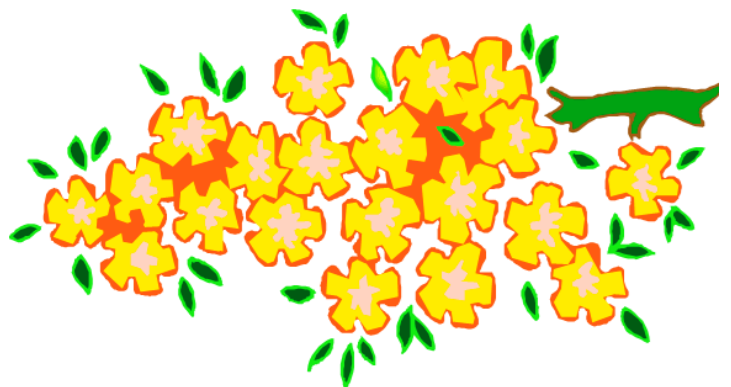
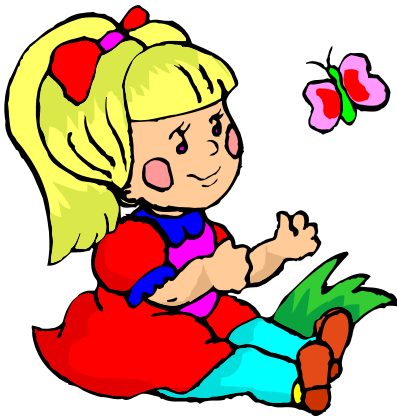
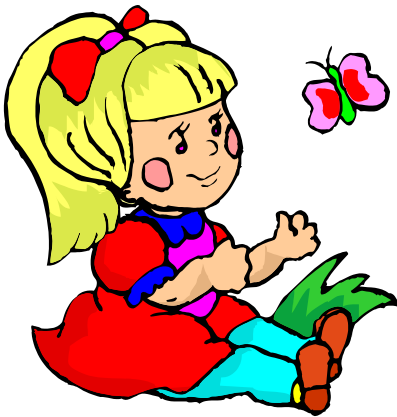
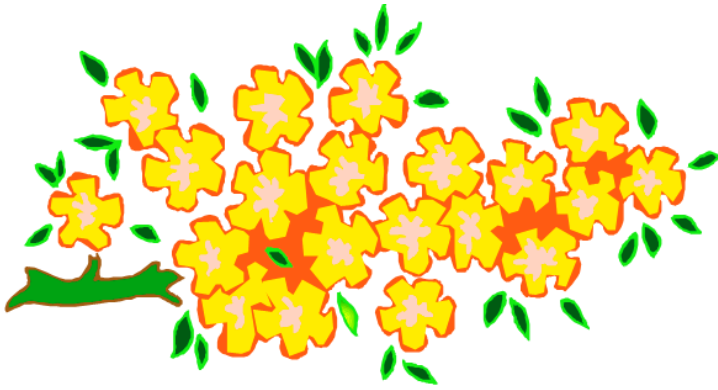
אָמְרוּ דוֹדִים: זֹ אוֹ זוּ?

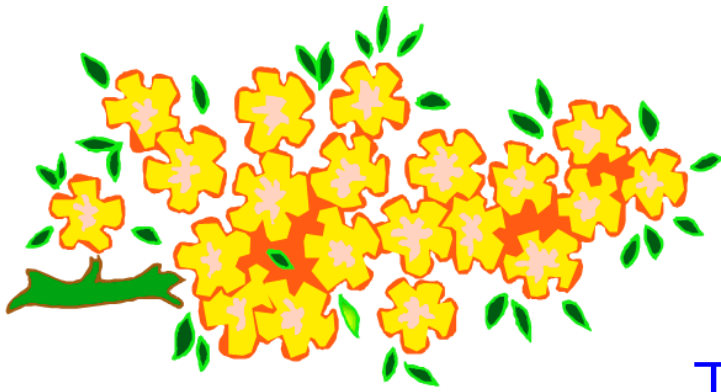
חָה - חָה, דוֹדִים, אֵינְכֶם יוֹדְעִים

חָה - חָה דוֹדִים, לֹא וְלֹא!

שְׁתִּיחֵן, שְׁתִּיחֵן אוֹהֵב יוֹתֵר,

גַּם אֵת זֹ, וְגַם אֵת זוּ.

נִדְנָדָה

נֵד - נֵד, נֵד - נֵד

רֵד, עֲלֵה, עֲלֵה וְרֵד!

מָה לְמַעַלָּה?

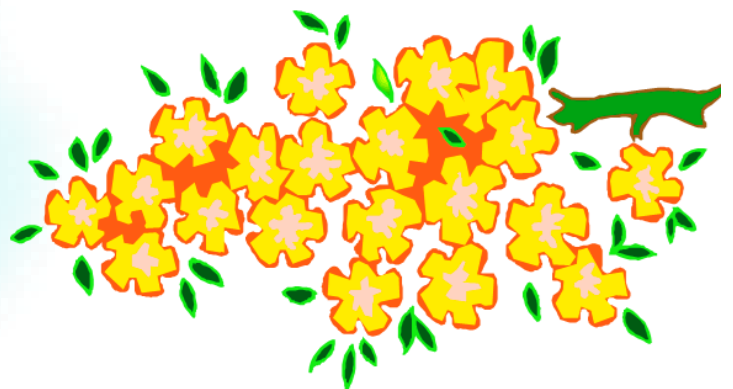
מָה לְמַטָּה?

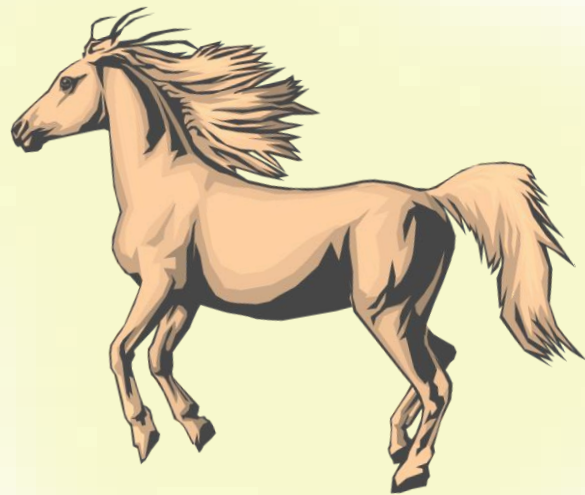
רַק אָנִי

אָנִי וְאַתָּה;

שְׁנֵינוּ שְׁקוּלִים בְּמַאֲזָנַיִם

בֵּין הָאָרֶץ לַשָּׁמַיִם.

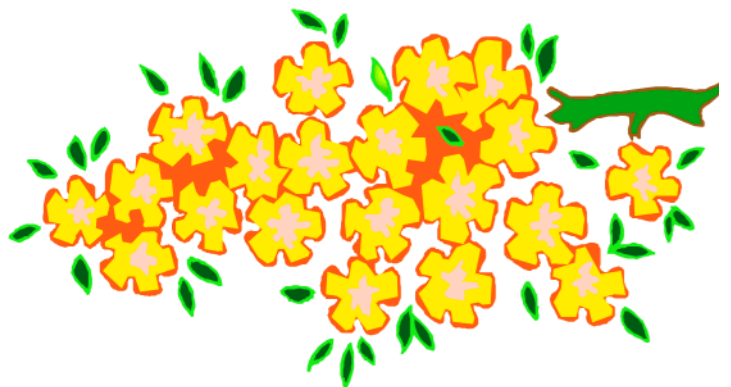

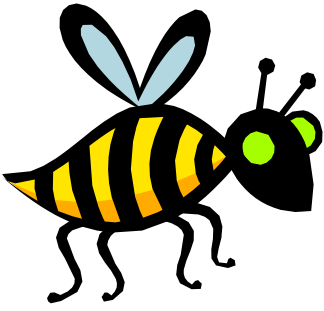

פָּרָשׁ

רויץ בֵּן סוּסִי,
רויץ וּדְהָרָה!
רויץ בְּבִקְעָה,
טוּס בְּהָרָה!

רָצָה, טוּסָה,
יוֹם וְלַיִל -
פָּרָשׁ אָנִי
וּבֵן חֵילָה!

משל שלמה המלך והדבורה

ח. נ. ביאליק

ויהי היום, וישכב שלמה תחת תאנתו בגנו לנום
את תנומת הצהרים, ושני שומרי ראשו עומדים עליו דומם
מראשותיו, ומנפנפים במניפות, להשיב מעליו את הזבובים.
ויהי אך נאחזו שמורות עיניי המלך, ותעבור דבורה קטנה משוטטת,
והיא לא השגיחה במניפות, ותרד ותשב על אף המלך, ותעקצה.
וייקץ שלמה, ויתר ממקומו. וידע את אשר נעשה לו, ויחר אפו, כי
חד הכאב מאוד – כפי המאכלת! וגם אפו בצק, ויאדם כרימון.
ויבקש שלמה את בת המרי לייסרה כזדונה; ויחפש וימשש –
ואיננה. הפוחזת נמלטה על נפשה, ותעלם.
ואף המלך עודנו תופח, ויפרוץ לרוב, עד היותו כקישוא, ויזעף לב
המלך בקרבו, וכל פניו הפכו חומץ.
אז יצווה המלך בחמתו להבהיל אליו את כל הדבורים אשר בגנו
ואשר בכל סביבותיו, הקרובים והרחוקים.
ויחרדו מכוורתיהם כל הדבורים, וירדו אל המלך כולם שוקקים,
משתאים לדעת: מה הדבר? מה זה? על מה זה?
המלך בחרות אפו רקע ברגל ויקרא: הס!
דממת אלוהים נפלה פתאום בכל המחנות. אין נודד כנף ומזמזם.

אז הכירו וידעו כולם, כי אכן גדול ועצום האף, עצום ורב עד מאוד.
מי בכם בן הבלייעל, או בת נעות המרדות, אשר מלאו ליבו, או
מלאה ליבה לעשות למלך כה? ראו מה עוללתם למלך!
ותעבור המיה חרישית ממחנה אל מחנה.

מי הוא זה? ואיזה הוא?

ועוד הם מזמזמים, ותעבור קטנה התנשאה מקרב המחנה, ותעוף
עד לפני המלך, ותעמוד ותאמר:

"הנני בידך אדוני המלך! אנוכי החוטאת!".
"את?" - נהם שלמה.

"חלילה לבת אמתך מפגוע בזדון באף
משיח ה', כי רק מאיוולת ומבלי דעת. ואני

דבורה קטנה ורכה, ימי מספר, וסכלה, סכלה אני מאוד. לא למדתי
עוד דעת להבחין בין אף לפרח, ובין פרח לאף, ואף כי אף אדוני
המלך, אשר ריח לו כשושן, ומראה לו כתפוח. התחשב לדבורה, אם
בשוטה אחרי עיניה חמדה רגע אחד בליבה אף נהדר ומפואר כזה,
ותעוט עליו למוץ ממנו קורט צוף?"

בחומץ פני המלך, נדמה, כי באחד מן הקמטים אשר מסביב לזוויות
שפתיו, כאילו חתרה לעלות גם בת שחוק כל שהיא.

אין זאת כי אם ישרה בת הדבורה החרוצה בעיניי המלך.

והדבורה הוסיפה אומץ ותדבר:

"ומי יודע אם לא יבוא יום, ומצא אדוני המלך חפץ ומועיל גם בקטנת ארץ כמוני, והשיבותי גמול לאדוני המלך".

הדברים האלו הצהילו את לב המלך, ויאמר:

"אי עזת מצח! הבך ימצא המלך חפץ ומועיל? אם את תגמלי לו? נוסי כרגע..".

עוד הדבר בפני המלך, והדבורה הקטנה פרשה כנפיים ואיננה.

ויהי מקץ ימים, ותבוא מלכת שבא מארצה, ואנשיה עמה, ומשאותיה בידה, לראות את שלמה בהיכלו, ולנסותו בחידות.

ותיתן ביד הנערים והנערות אשר הביאה עמה מארצה אגודות פרחים, כולן מעשי ידי אדם - מלבד האחת מעשה שמים.

ערכה אותם לפני המלך, ותאמר:

"הנה לפניך המלך שלמה, בידי הנערים והנערות אגודות פרחים, מהם פרחים חיים, ומהם פרחים מלאכת ידי אדם. הלא תכר נא המלך, למראה עיניים בין אלה ובין אלה".

ויבט שלמה, ויתבונן עד בוש, ולא ידע להכיר.

ויצר לשלמה מאוד, וירע לו רעה גדולה.

עודנו מתמהמה, והנה לקחה אוזנו, אוזן המלך לבדה, כקול המיה דקה עולה מעבר לחלון.

ויסב המלך את עיניו אל מול העבר ההוא, ויצהלו פניו פתאום, וילחש
לאיש ימינו:

"פתח מהר את החלון".

החלון נפתח, ואל החדר נחפזה לבוא דבורה קלת כנפיים, אשר לא
ראה איש זולת המלך.

ותרד הדבורה כרגע, ותעמוד על אחת מאגודות הפרחים.

על שפתי המלך זרח צחוק קל, ובהורותו באצבע על האגודה אשר
ירדה עליה הדבורה, קרא בשמחה, לתימהון מלכת שבא וכל
הניצבים שם:

"היא אגודת הפרחים החיים!".

ככה השיבה הדבורה גמול למלך.

ובלילה ההוא הוסיף שלמה על משלי חכמתו אשר כתב על ספר גם
את המשל הזה: "בז לדבר יחבל לו".

